

Ministri za 7. september sklicani k važnim posvetom.

Beograd, 31. avgusta. (Izvirno). Vprašanje konkordata še vedno proučuje posebna komisija. Kakor se doznava, bo komisija natanko proučila konkordat med bivšo Srbijo in Vatikanom ter med Avstrijo in Vatikanom. Sprva se je mislilo, da se bo uveljavil eden izmed teh dveh konkordatov za vsa državo. Po dosežanju poteku posvetovanj pa je prišla komisija do zaključka, da bo treba za našo državo izdelati nov načrt, ki se bo predložil plenumu. —

Kakor se poroča, se bo ministrski predsednik Pašić vrnil tekom prvih dni septembra v Beograd. Zastopnik ministrskega predsednika Timotijević je za dne 7. septembra sklical vse ministre v Beograd, ker se bo tega dne vršila seja ministrskega sveta. Govori se, da se bo na tej seji razpravljalo v prvi vrsti o pobijanju draginje. Seja bo trajala več dni in se bo na njej razpravljalo tudi o delovanju parlamenta in zakonodajnega odbora.

Zagreb, 31. avg. (Izvirno.) Iz Cir-kvenice poročajo, da sta bila včeraj are-tirana tam dva ardit, ki sta prispela na naše ozemlje z letalom ter se izgovar-jala, da se jima je letalo pokvarilo. K temu nam poročajo sledeče podrobnosti: Aretiran» ardit se imenujeta Berto La-tini in Emile Terenzi. Včeraj sta bila zaslšana od oblasti v Kraljevici ter na to odvedena v Zagreb. Pri zaslišanju je Terenzi izjavil, da je hotel leteti v Mali

Lošinj, kjer ima svojo nevesto. Terenzi je našim oblastem že znan izza D' Annunzijeve komedije na Reki. Dne 14. septembra 1919 je kot častnik D' Annunzijevih čet preletel preko demarkacijske črte ter je moral vsled defekta na motorju pristati v Fužinah. On je znan kot eden najzagrizenejših fašistov na Reki ter se je udeležil vseh fašistovskih nasilj. Tudi Latini je navdušen pristajalec fašistov.

Beograd, 31. avgusta. (Izvirno.) Uradno se razglasa: Tukajšnji italijanski opravitelj državnih poslov je danes popoldne posetil pomočnika našega zunanjega ministra ter mu v imenu italijanske vlade izjavil glede italijanske politike napram Avstriji sledeče: Italijansko politiko napram Avstriji narekuje stroga izvedba sentžermenske mirovne pogodbe, ki se je bo Italija vedno držala in katere izvedbo bo tudi od drugih ved-

no in povsod zahtevala. Vsled tega se bo Italija zoperstavljala vsaki izprememb statusu quo. Iz ravnotege vzroka pa se bo tudi vzdržala vsakega sklepa glede vprašanja rekonstrukcije Avstrije brez poprejšnjega sporazuma z zavezniki in zainteresiranimi sosednjimi državami. Pogajanja, ki so se vršila med Avstrijo in Italijo v Veroni, so izključno ekonomskega značaja.

Sprejetje resolucije za razorožitev. — Prihodnja konferenca na Danskem

Dunaj, 30. avgusta. (Izv.) Na popoldanski seji je referiral poročevalec Mautet (Francija) o predmetu: Omejitev oboroževanja in delo Zveze narodov. Uvodoma je podal zgodovinski pregled o razvoju razorožitvenega vprašanja in na to predložil resolucijo, s katero medparlamentarna konferenca izreka željo, da bi Zveza narodov na svojem najnovejšem zborovanju sprejela tudi sklepe v prid splošni razorožitvi; dalje, da bi komisija za omejitve oboroževanja nadaljevala svoje delo do tistega časa, ko bo sprejet splošni razorožitveni zakon, katerega je treba takoj izvesti. Poročevalec Munch (Danska), ki je referiral o splošni vojni dolžnosti, je izjavil, da je resno znižanje oboroženih armad mogoče le na ta način, da se v vseh državah zniža letni kontingent vojaških obvezancev. Zastopnik Velike Britanije Maddison je predlagal, naj mednarodna konferenca naloži mednarodnemu uradu, da izroči to resolucijo Zvezi narodov, ker bo znižanje vojaškega kontingenta rešeno zaeno z odpravo splošne vojaške dolžnosti, kakor predvideva delokrog Zveze narodov. Senator Merlin (Francija) se strinja z resolucijo in naglašuje, da se da evropski militarizem odpraviti na ta na-

čin, če se ustanove Zedinjene evropske države. Gothein izjavlja, da k odstranitvi vojne pelje le ena pot: sporazum glede razoroženja. Toda če razorožujemo, mora veljati za vse enaka mera. — Na to je izjavil zastopnik Danske, da bo večina danske skupine glasovala proti resoluciji, ker je splošna vojaška obveznost eden temeljnih principov danskega demokratičnega duha. Bernslein (Nemčija), se je oglasil še enkrat v besedi in kritiziral današnje razmere na Madžarskem. Bernsteinsova izjavanja je zavračal Apponyi. Na to je bila Mauthetova resolucija obenem s Maddisonovim predlogom sprejeta. Izza glasovanja je sporočil generalni tajnik Lang, da je gospodarski pododsek sprejel predlog, ki jih je stavil predsednik Loebe. Nadaljnja točka dnevnega reda „Politična kontrola zunanje politike in kolonijalnih mandatov ter zveza narodov“ je bila preložena na prihodnji kongres. Dr. Moltesen je izročil v imenu danske skupine vabilo k prihodnji konferenci, ki se vrši l. 1923 ali 1924 v Kopenhagun. Predsednik dr. Mataja se je zahvalil za povabilo in je izjavil, da bo o njem razpravljali Unijin svet. Na to je zaključil kongres.

ni protislovanski ter bolj ali manj izraziti protifrancoski politiki vedno iskala naslombe na Nemčijo. In naj reče kdo, kar hoče o državnikih, ki imajo danes v rokah vladno krmilo v Rimu, je vendar resnica le ena, namreč da je in ostane prvi krmar laške državne barke vedno isti Giolitti, pa naj sedi na stolcu minjstrskega predsednika v Rimu, ali pa v svojem piemonteškem dvorcu, tisti Giolitti, ki ni nikdar hotel čuti besede o vojni med Italijo in Nemčijo in so ga tedaj, ko je antantofilski nacionalizem pogнал Italijo v svetovno vojno, zaradi njegovega germanofilstva celo obkladali z izdajalcem domovine! In ta »izdajalec domovine« je po vojni rešil domovino razsula, ki ji je skoraj neodvrnljivo pretil s strani boljšešvištva; danes je Giolitti »rešitelj domovine« in Italija ne pozna danes druge politike kot — giolittijansko!

»Seveda bi finančno ozdravljenje Avstrije bilo v celoti le v bodočo korist Nemčije, ker bi Avstrija, ki bi ostala svobodna in neodvisna država, v primernem trenutku mogla odpovedati konvencijo z Italijo in skušala doseči svoj glavni cilj, zedinjenje z Nemčijo. Ali ravno carinska unija z Avstrijo bi imela za posledico celo vrsto političnih konvencij z Avstrijo samo in predvsem tudi z Nemčijo, n. pr. da bi se Avstrija in Nemčija prvolovno slovesno odrekli Gornje Adiške in bi v slučaju aneksije Avstrije k Nemčiji celo privolili v popravo meje ob Dravi. Vse to bi podalo razsežen politični ertez, ki bi vrhoval v »Osrednji Evropi, tesno vežoč Nemčijo, Italijo, Madžarsko in Bolgarsko, in bi bil očitno protifrancoski in protislovanski. V bodočnosti bi morda ne bilo težko pritegniti v okvir te politike tudi Poljsko, ki je pred kratkim pokazala z zmago Pilsudskega nad Korfantyjem, da hoče zasledovati napram Nemčiji politiko miru in skuša uničiti učinke rusko-nemške rapallske pogodbe, potiskajoč Nemčijo proti Rusiji.«

Takšni so torej načrti italijanske zunanje politike, načrti, ki nosijo neizbrisen znak giolittijanskega očetovstva. Preko Nemške Avstrije zveza 1. Nemčijo in z vsemi sovražniki male antante, a seveda v prvi vrsti Jugoslavije. Češkoslovaška prihaja v poštev le kot zaveznica Jugoslavije, dočim pa naj bi Poljska igrala ulogo brata, ki naj bi v svoji samogoltnosti izdajal svojega lastnega brata. Do jasnejšega izraza, kakor je ta, pač ni moglo priti vse ono besno sovraštvo proti jugoslovenskemu narodu in njegovi državi, ki preveča vso italijansko politiko, ki pa obenem le prejasno kaže trhllost države štiridesetmilijonskega naroda, ki v strahu in trepetu pred komaj iz zibelci vstalo državo dvanajstih milijonov Jugoslovenov išče zaveznikov po vsej Evropi, da bi se z njihovo pomočjo ohranila — jugoslovenske nevarnosti!

Naj bi le Jugoslovenci storili sami v sebi vse, da ta nevarnost in strah ostaneta stalna!

k besedam nar. poslanca dr. Vekoslava Kukovca o konstituiranju mariborske oblasti in nasvetov glede finančne uprave vobče in oblastnih financ.

Besede, ki jih je govoril nar. poslanec dr. Kukovec na sestanku v veliki dvorani Narodnega doma dne 24. t. m., so bile tako iskrene in blažilne, da lahko vsakdo, naj si pripada tej ali oni stranki, sprejme ponujeno roko in sodeluje na zaželenem sporazumu vsaj

Dinar notira v Curihu 1:35.

Zagreb, 31. avgusta. (Izvirno. Predborza na zagrebački borzi). Pariz 7.37, Curih 17.37, London 4.22, Berlin 7.12, Dunaj 0.13, Praga 3.25, Milan 4.20, dolarji 90.75.

Curih, 31. avgusta. (Izvirno, Pred-
borza). Pariz 40.55, Zagreb 1.35, Lon-
don 23.46, Berlin 0.36 in pol, Praga
17.25, Italija 23.05, Newyork 526, Du-
naj 0.0075, Bupimpešta 0.27 in pol,
Varšava 0.06.

na gospodarskem polju, ako je dobre volje in ima pred očmi le dobrobit tako celokupnosti kakor tudi ožjega kroga naroda, pripadajočega mariborski oblasti. — Ravno na gospodarskem polju se lahko najdemo in položimo temelj zmošnjosti in manj strastnim političnim razmeram. Po dobrem ali slabem gospodarstvu smo prizadeti vsi ne glede na politično mišljenje in prepričanje in ravno narodno gospodarstvo je torišče, kjer lahko pokažemo pripadniki vseh strank, kaj lahko dosežemo, ako smo vsaj tukaj složni.

Ker so podlaga vsakemu gospodarstvu v prvi vrsti urejene finance, hočemo danes razpravljati o nedvomno najvažnejši točki, o ureditvi financ mariborske oblasti in o predpogojih za njih uspešno ureditev.

Narodni poslanec dr. Kukovec nam je le potrdil to, o čemer se je tudi že sicer govorilo, da se namreč že sedaj skuša nekako sklepati o tem, katere upravne agende bodo ostale nerazdeljene pri ljubljanski oblasti, in katere upravne posle mariborskega oblastnega okroga naj se izroči mariborski oblasti.

Med drugim se govori, da se vsaj zaenkrat ne namerava razdeliti finančna uprava ter da naj tudi vnaprej še ostane nerazdeljena pri finančni delegaciji v Ljubljani.

Ne glede na to, da bi bila taka namera v popolnem nasprotju z zakonom, bi se tudi v primeru, da se vse druge uprave razen finančne razdelje, izpodbijal glavni temelj mariborske oblasti ter bi bilo vsako nadaljnje delo zaman in mariborska oblast mrtvorojeno dete.

Dasi moramo glede razdelitve vseh upravnih poslov stati strogo na določilih zakona, moramo prav posebno zahtevati razdelitev finančne uprave in pod nikakim pogojem odnehati.

Natvezi se nam hoče, da je razdelitev raznih uprav vobče in finančne uprave posebej, ako že ne nemogoča, pa vsaj z velikimi stroški za uradniško in pomožno osebje itd. zvezana. Taki pomisleki so le na videz utemeljeni in se dajo kaj lahko izpodbiti.

Poleg finančne delegacije v Ljubljani kot vrhovne finančne uprave za Slovenijo imamo še finančni okrajni ravnateljstvo v Ljubljani in Mariboru. Do prevrata je obstojalo v Ljubljani le finančno ravnateljstvo, ki je opravljalo posle sedanjega finančnega okrajnega ravnateljstva in bilo ob enem tudi vrhovna finančna oblast bivše Kranjske.

Finančnim okrajnim ravnateljstvom je bil delokrog že pred vojno zelo prištrichen in se je po prevratu še bolj omejil. V Ljubljani obstoji poseben urad za odmerjanje pristojbin, kateri posel je imelo poprej finančno ravnateljstvo, pa tudi sicer so prevzeli odmerjanje večine pristojbin davčni uradi, tako da je ta svoj čas malone najvažnejši posel finančnih okrajnih ravnateljstev skoro popolnoma odpadel, in jim tako upravičenost do nadaljnjega obstoja sploh vzel. Ako bi torej po-

sle finančnih okrajnih ravnateljstev, — kar jih še imajo — prevzele vrhovne finančne oblasti, bi se ljubljansko finančno okrajno ravnateljstvo lahko popolnoma opustilo in njegove posle bi prevzela sedaj obstoječa finančna delegacija, mariborsko okrajno ravnateljstvo bi se pa izpremenilo v delegacijo za okoliš mariborske oblasti. Na ta način bi ne bilo treba več uradništva in pomožnega osebja, nasprotno se da na osebju ob primerni poenostavitvi upravnega ustroja še nekaj prihraniti.

Posebno poglavje zavzema finančna prokuratura, to je starodavna, sicer častitljiva, a današnjim razmeram več ne odgovarjajoča institucija, ki bi se lahko brez vsake škode odpravila oziroma preobnovila v oddelek finančnih delegacij. Tako bi se dalo mnogo prihraniti v prvi vrsti na pisarniškem osebju, pa tudi na potnih stroških.

Mnogo bi se dalo na pisarniškem osebju prihraniti tudi na ta način, da se posli pisarne, kakor: strojepis in razmnoževanja na ciklostilu, šapirografu in litografiji za vse v enem poslopu se nahajajoče finančne oblasti in urade koncentrirajo.

Glede računstva finančne delegacije v Ljubljani nam je pa treba opomniti, da bi moralo tudi tedaj, ako bi se finančna uprava ne razdelila, ločiti svoje statistične in računske posle po mariborski in ljubljanski oblasti. Ni nam sicer znano, ali niso morda ti posli že sedaj ločeni, vendar je tudi ta možnost le dokaz, da zoper ločitev mariborske oblasti zadržavajočih računskih poslov od onih ljubljanske oblasti in zoper preselitev odgovarjajočega števila finančnih računskih uradnikov v Maribor ne more biti zadržkov. — Jasno nam pa mora biti, da je ločitev računovodstva neobhodno potrebna, ker bodo tvorili podlago za ugotovitev oblastvenih finančnih sredstev gotovo še za dolgo časa državni neposredni, pa tudi posredni davki in davščine, od katerih se bodo pobirale v odstotkih oblastvene doklade, odnosno bodo oblasti dobivale svoje v zakonu o osebnih davkih predvidene deleže. Ves dotični statistični in računski material se pa mora deliti po oblastih, sicer bi bila vsaka sestava proračuna onemogočena.

Ako bi se vrhovna državna finančna uprava in njeno računovodstvo ne razdelila odnosno v Maribor prenesta, bi pa tudi sicer nastale težkoče in velike zamude časa vsled tega, ker bodo osebni razgovori v proračunskih zadevah pogosti ter zvezani eventualno s precejšnjimi potnimi stroški, česar pa v interesu točne in cene oblastne uprave gotovo ni želeli.

To so argumenti, ki govorijo v upravnem oziru za absolutno potrebo razdelitve v gorenjem zmislu. So sicer le v širokih potezih načrtani, mislimo pa, da so tehtni dovolj, da se jih upošteva.

Glede ureditve financ mariborske oblasti bi izrazili sledeče mnenje.

nostnih bojev iz študentovskih let v Mariboru, vendar pa nisem mislil, da me bo usoda v mladostnih letih zanesla v tak položaj. A obup ni bil umesten. Razočarani sicer in osamljeni smo vendar pogumno delali po geslu: »Ne samo kar velewa mu stan, kar more, to mož je storiti dožan!«

Delovati kot slovenski učitelj in razvijati čut za našo narodno in državno skupnost v kraju, ki je bil desetletja kulturno ločen od slovenskega zaledja, zelo pomemben, sedaj ležeh ob jugoslov.-avstrijski demarkacijski črti — to je težavno. Bila je prava trnjeva pot.

Svojčas se je CMD mnogo trudila za ozemlje ob jezikovni meji na Kozjaku, še celo akademsko ferij. društvo »Prosveta«, podružnica v Mariboru, je tod razvila intenzivno delovanje. Vendar pa je bil vpliv slovenskega zaledja preslab, da bi bil onemogočil velik vpliv nemštva. Glavna krivda pa je bila ta, da ljudstvo ni imelo krajevnega narodnega voditelja. Vsled tega je prebivalstvo narodno hiralo in se je končno udalo germanizaciji.

Močna opora pomemčevaju so bile razen šolskih, tudi cerkvene in občinske razmere. Župnija spada (še sedaj!) pod graško škofijo, ki je pošiljala v te kraje nemško duhovščino, ki je ko-

Po zakonu o oblastih imajo le te pravice, pobirati oziroma nalagati samostojne davke za kritje raznih svojih potrebščin. Od bivše Avstrije smo podedovali celo kopo neposrednih državnih davkov, od katerih tvorijo nekateri (zemljarina, razredarina, najmarina, pridobnina po I. in II. poglavju ter rentnina odmerjena na podlagi napovedi) osnovo za odmerjanje avtonomnih doklad.

Dasi je sistem pobiranja takih doklad k državnim davkom zastarel in se bode moral sčasoma opustiti, ima vendar to dobro stran, da ne povzroča samoupravnim telesom nikakih stroškov, davčnim uradom pa delo, ki skoro ne pride v poštev.

Dokler torej ne pridemo do enega samega, enotnega državnega davka, ki pa bode vendar moral biti prost vseh avtonomnih doklad, bode treba sistem doklad obdržati, ne bode pa narodu nalagal novih bremen, ker bode država primorana opustiti oziroma prepustiti takozvane državne pribitke, nastale iz bivših deželnih doklad. Našli se bodo tudi dohodki iz doklad k raznim trošarinam, vendar smo mnenja, da tujski promet zaenkrat še ne pride v poštev, ker naši najlepši kraji, kakor Gornja savinjska dolina z divnimi solčavskimi planinami nimajo železniških zvez in so še premalo pripravljeni za tujsko industrijo; da bi pa mariborska oblast sama mogla v doglednem času tozadevno kaj izpremeniti, ni verjetno. Edina vira, ki bi prišla tozadevno v poštev, sta zdravilišče Rogaška Slatina in kopališče Dobrna, ne vemo pa, ali donata že sedaj primerne dohodke.

To bi bilo nekaj misli o finančnem vprašanju mariborske oblasti kot brezdvomno najvažnejšem ter zahteva že rešitev tega edinega vprašanja celih mož, katerih nam naj pokloni trezna pamet.

Želeti bi bilo, da se diskusija otvori tudi v drugih važnih vprašanjih oblastvene samouprave, o šolstvu, zdravstvu itd. ter pričakujemo, da da do o teh strokovnjaki svoje mnenje.

Politične vesti.

* »Narodni Listy« o češkoslovaško-jugoslovenski pogodbi. Praški »Narodni Listy« zvejo o novi češkoslovaško-jugoslovenski pogodbi, da nadomestuje pogodbo, ki je bila sklenjena dne 24. avgusta 1920. v Beogradu, ne vsebuje pa klavzule, ki se tiče napada s strani Madžarske. Češkoslovaško-rumunska pogodba z dne 25. aprila 1921. in jugoslovensko-rumunska pogodba z dne 7. junija 1921. se s to pogodbo le dopolnjujeta.

* Čuden mož, g. Stambolijski. — »Česke Slovo« prinaša iz inozemskih listov in iz sofijskega »Naroda« zanimive izjave bolgarskega premierja agrarca Stambolijskega, ki so vzbudile posebno pozornost celo v Londonu, kjer sicer niso nenaklonjeni Bolgarom.

maj obvladala slovenščino. Ni se čuditi, da je župnik, katerega je politična oblast še dve leti po prevratu pustila na svojem mestu, kazal slovenski šoli in naši državi sploh, skrajno nenaklonjenost: državni prazniki se niso mogli praznovati, na skrivaj pa je agitiral za Avstrijo in bil v zvezi s protidržavnimi hujšaki. Vsled tega je prišlo do ostrih sporov, ki se niso dali ublažiti, dokler ni bil izgnan. Žalostno je bilo dejstvo, da si je s tem pridobil ljudske simpatije, ker ga je ljudstvo v svoji zaslepljenosti smatralo za »narodnega mučenika«. Ker dolgo ni bilo slovenskega duhovnika, je nahujskano ljudstvo zasovražilo — učitelja, češ, on je kriv, da smo ovčice brez pastirja...«

Občina je bila še po prevratu podrejena nemškemu okrajnem glavarstvu v Lipnici, kjer so jo vedno smatrali kot »deutschgesinnt«. V tem oziru se je takoj napravil red: občino se je priključilo politični oblasti v S. in takoj je bil zopet učitelj prvi, ki je kot občinski tajnik in odbornik moral pokazati svoje komunalno-politične zmožnosti! Prišlo pa so še druge sitnosti: v občini je zmanjkalo živeža in treba je bilo oskrbeti dovoz moke in koruze za krajevo aprovizacijo, ki je bila vsled bližine meje glede prodaje in dovoza omejena. Zopet je moral posre-

Stambolijski je izjavil: »Naj vam povem odkritosrčno, — reparacijsko vprašanje me sploh ne zanima. Reparacije so nesmiselne. Moje inozemske zveze so številnejše in važnejše kakor jih je imel car Ferdinand. Car se je poznal zgolj z brezpomembnimi kotnanimi osebami, dočim sem jaz v stalin stikih z vodilnimi politiki vsega sveta. Ne čutim nobene nevarnosti. — Bolgarske nikdo ne ogroža, tako mi vsi zagotavljajo. Sovjetska vlada nas ne zapusti. Morate namreč vedeti, da se bodo v bližnji bodočnosti začeli veliki nemiri. Sovjetska Rusija pripravlja situacijo, ki je neizogibna. Mi se bomo tudi zavrteli s tem vrtincem, zato pa ga moramo izkoristiti...« V Londonu si te izjave razlagajo v tem smislu, da je Stambolijski v ozkih zvezah z boljševiki. O tem bi pričala tudi njegova izjava, ki jo je objavilo soc.-demokr. glasilo »Narod« in ki se tiče komunistov. »Mislim, da bo pri volitvah 1. 1924. zmagala levica na vsi fronti — če me do tega časa ne ubijejo. Rad imam komuniste, ker me podpirajo, ne da bi zahtevali od mene kakih obveznosti. Komunisti so praktični ljudje in bodo kmalu stranka, ki se bo lahko udeleževala vladnega dela. Vedno bolj pozabljajo svoja načela in se vedo prilagajati zunanjim pogojem...« Mi bi pristavili, da duhovnost g. Stambolijskega diši po radičevščini ali bolje, radičevščina po Stambolijskem...«

* Amerika ne da kreditov Evropi. Ameriški bančniki so na skupni konferenci razpravljali o gospodarski obnovi Evrope in o vprašanju medzavezniških dolgov. Prišli pa so do zaključka, da ameriške banke z ozirom na sedanji položaj Evrope nimajo nikakoga interesa nuditi Evropi finančno pomoč.

Dnevna kronika.

— Predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović je z velikim uspehom končal svoje potovanje po južni Srbiji. Imel je nad 30 sijajno obiskanih zborovanj. Narod v Macedoniji trmoma vstopa v demokratsko stranko.

— Za kongres »javni radnika« v Zagrebu so baje dobili vabila tudi mariborski nemški odvetniki dr. Juritsch, dr. Mühleisen in dr. Orosel. — Vsekakor zanimivo!

— Za Slovence na Westfalskem. — Naš berlinski poslanik je od nemške vlade zahteval slovenske šole za naše rojake na Westfalskem, ki jih je tam mnogo tisoč. Prosvetni minister je izjavil, da je načeloma pripravljen ustreči.

— Novi desetdinarski bankovci bodo glasom vesti beograjskih listov zopet vzeti iz prometa, ker se na bankovcih briše modra barva.

— Teološka fakulteta češkoslovaške cerkve se ustanovi v Olomouci. Moravsko-sleska škofija češko-slovaške narodne cerkve bo kmalu razdeljena v dvojce škofij, moravsko in slesko.

dovati — učitelj, sedaj kot nekak »prehranjevalni minister«. Tudi nad tem so se gotovi ljudje spodtikali in raje beračili moko v Avstriji... Nehvaležen posel se je nudi ob volitvah in drugih prilikah, vse to — brez plačno.

Z velikim trdom se je sčasoma uredilo vprašanje šole in občine, le cerkev se je sklicevala na svoj »imprimatur ex Romae«. Najbolj pereče pa je bilo vprašanje razmejitev, ki je še bila pravi problem.

Posebno kritična je bila ta doba. Pogodba v St. Germainu nam ni prinesla sigurnosti, ker so se tam navedene vododelnice tolmačile različno. Nemški agitatorji so nemoteno hujšali ljudstvo, netili s tem nezadovoljnost in povzročali razburjenje, češ var pripada brez zadržka Avstriji!

Učitelji smo si stavili nalogo, pridobiti si ljudstvo za našo narodno stvar, prepričati ga, da spada med svoje rojake Slovence, ne pa onstran meje, kamor ga hoče potegniti grobežljivi Nemec!

V tem smislu smo priredili narodno slavlje — prvo slovensko v tem kraju. S tovarišem sva nabrala nekaj dijetantov, postavila gledališki oder, vadili smo »Tri tčke« in nekaj pesmi v zboru. Dober moralni in gmotni uspeh ni izostal. Soli smo pridobili ne-

E. V.:

Bridkosti in težave obmejnega šolnika.

(Dalje.)

Krajni šolski svet ni mogel vsiti svoje dolžnosti, ker pristojna oblast ni anala skrbeti za denarna sredstva v prid šoli neobdačene obmejne občine. Naša šolska družba CMD je v prvi sili prispevala majhen znesek, na izdatno podporo pa ni bilo misliti. Ni nam torej preostajalo drugega, kakor da smo s težavo životalili in skrbeli za šolo — sami.

Ze dejstvo, da naša stremjenja ni nihče podpiral, bi bilo lahko ubilo nas idealizem. A mi smo vkljub temu vztrajali čeravno je višja šolska oblast v Ljubljani meseca januarja naš gmotni položaj skrajno poslabšala s tem, da nam je odtegnila do tedaj občajne obmejne dnevnice. S tem je pokazala pravo pojmovanje in skrb za težnje obmejnega šolstva. Ni čudo, če že v interesu naše meje odločno zahtevamo delitev šolske uprave v Sloveniji, kajti le šolska oblast v Mariboru lahko pojmuje težnje obmejnega učiteljstva na severu.

Usodepolno je pa bilo izvenšolsko delovanje v času, ko je bila pripadnost kraja dvomljiva. Vajen sem bil narod-

— »Slovenski Narod« in mariborska oblast. Celjska »Nova Doba« je zelo ostro zavrnila način poročanja »Slovenskega Naroda« o shodu poslancev dr. Kunkovca v Mariboru glede organizacije mariborske oblasti. Razumljivo je to, če se upošteva da so klerikalci in socialistični listi pisali stvarno in brez žalitev, od demokratov vzdrževani list pa po načinu pisanja jako odbija. Vendar še enkrat poudarjamo, da je naša želja, to važno zadevo, kolikor mogoče, razpravljati mirno. Zaupni shod v Celju 8. septembra bo dal upravi prilike govoriti tudi o »Slov. Narodu«.

— »Republika«, novo glasilo g. Ant. Nováčana, je izšla sedaj v Radičevi tiskarni v Zagrebu kot priloga Radičevega lista »Slobodni dom«.

— Društvo javnih nameščencev v Celju sklicuje za soboto to je 2. septembra 1922 ob 1/2 (19. uri) zvečer v malo dvorano hotela Union protestni shod proti draginji in za takojšnjo regulacijo plač. K shodu so vabljeni vsi gospodi narodni poslanci.

— Hudi udarci so zadeli te dni rodino kmečkega posestnika Meznariča v Grabšmih pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Sredi minolega tedna se je vrnil iz bolnice najstarejši sin Franc po zgubi enega očesa. Doma je našel na mrtvaškem odru mlajšega brata Toneta. Minoli torek pa je umrl še oče Martin Meznarič v najlepši moški dobi.

— Parnik ponesrečil. Iz Santiaga de Chile poročajo: Parnik chilenske parobrodne družbe se je na odprtem morju vnel in potopil, pri čemur je poginilo 160 potnikov in vsa posadka tarnika.

— Samomor večkratnega boljše-viškega morilca. Iz Budimpešte poročajo: Bartolomej Weinberg-Vajda, ki je za časa boljševiske diktature na Madžarskem zakrivil celo vrsto umorov, je bil v sredini mesta spoznan ter je zbežal v svoje stanovanje. Ko so mu bili zasledovalci za petami, je skočil z drugega nadstropja na dvorišče ter je pobegnil. Policija je uvela zasledovanje.

— Švedska ne odpravi alkohola. — Dne 27. t. m. se je vršilo po celim Švedskem glasovanje o odpravi alkohola. Za odpravo je bilo oddanih 772.777, proti pa 846.536 glasov.

— Pristanišče Calais v ognju. Dne 24. t. m. je nastal v pristanišču Calais na francoski obali požar. Vnela so se velika skladišča. Požar je tako silovit, da se vidi na 25 morskih milj. Če se ognjegascem in vojaštvu ne posreči rešiti angleško skladišče bencina in rumna, grozi vsemu mestu katastrofa. Dosedanji naporji so ostali skoraj popolnoma brezuspešni. Škoda znaša več sto milijonov frankov.

kaj denarja za nadaljnje »poslovanje«. Zazeleni smoter je bil dosežen. Ostalo je le nekaj zakrknjev, ki so videli svoj spas le onkraj meje...

Leta 1920, je stopala zadeva razmejitve v odločilni stadij. Treba je bilo obratovati vso pažnjo na našo mejo, kajti oblast se za obmejno ozemlje ni brigala. Prepuščeni samim sebi, smo poudarili vso skrb v tej zadevi, žrtvovali cele počitnice in pazno stražili..... Nemci v Avstriji so smatrali vas za sporno in napeli vse sile za priklonitev.

Nekoč se nenadoma pojavi na meji del obmejne komisije, ki naj bi določila potek definitivne državne meje med Jugoslavijo in Avstrijo. Povabljeni so bili prizadeti posestniki in občine. Na meji pa se je zbrala cela tolpa naših in avstrijskih hujskačev. Interes občine bi naj zastopal župan. In ta se sestanka ni hotel udeležiti, ker je gotovo bil z ostalimi odborniki obveščen o pripravah hujskačev. Tako sem moral kot občinski funkcionar zastopati občino pred 60glavo tolpo hujskačev! Z divjim vriščem so pred komisijo »manifestirali« za priklonitev k Avstriji in vsklikali proti naši državi. Da ni bilo orožnika, gotovo bi poplašal svoje narodno zavednost s smrtjo, kajti niti avstrijski zastopnik ni mogel ukrotiti nahujskane množice. Vseled kritične situacije smo jo morali odkuriti, delo se pod takimi razmerami ni moglo vršiti. Nesramno kričanje in kamenje je padalo za nami... Časopisi so poročali o uporih na meji po nehujskani množici.

Konec pribl.)

Dopisi.

Slov. Bistrica. V dopisu iz Slov. Bistricе »Tabor« št. 191 si daje tukajšnje orožništvo samohvalno izpričevalo, trdeč na koncu tega dopisa, da kritika tuk. orožništva ni umestna. Faktum je, da je ostala vrsta drznih tatvin v našem mestu, kakor v lom na sodišče, vlom pri trgovcu Wuttu, dosedaj še nepojasnjena in da se krivci niso izsledili. V narodnem pogledu pa zaslužijo tukajšnji orožniki več kot grajo. Neverjetno, pa resnično je, da je stik komandirja Kocbeka s tuk. nemškutarji jako intimen in da ta mož pospešuje nemškutarijo pri svojih uradnih poslovanjih v škodo narodne stvari. Vso predrznost nemškutarskega mišljenja smo imeli večkrat priliko zapaziti pri orožniku Emeršiču, tako posebno ob priliki slavnosti, prirejane od tuk. meščanstva povodom kraljeve poroke. Po preobratu se je nekaj čuvena nemškutarska svojat razlezla po naših trgih in manjših mestih, ker upa, da bo v takih krajih lažje trovala naše narodne težnje in žalostno je, če se opaža, da najde to nemškutarsvo zaslonbo celo pri orožništvu. Čudno to ni, ker prej so itak vsi spadali skupaj na zunej in znotraj, zdaj pa le še na znotraj. Prosimo naše krajevne činitelje, da posvetijo delovanju našega orožništva v tem pogledu vso pažnjo in dosežejo, da se razmere korenito izpremene v prid slovenskemu značaju naše Slovenske Bistricе.

Opozorilo.

Vsem onim, ki tudi na zadnje naše opomine naročnine niso poravnali, ustavimo z jutrišnjem dnem doposliljanje lista. Onim, ki so med tem mor-da naročnino nakazali, pa je mi še nismo do danes prejeli, bomo ustavljene številke naknadno doposlajati.

Uprava »Tabor«.

Mariborske vesti.

Maribor 31. avgusta 1922.

V času Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru bo izhajal »Tabor« v povečanem obsegu in povečani nakladi. Opozorjamo na to naše prijatelje, zlasti naše trgovce, industrijalce, obrtnike, gostilničarje itd., ki lahko v teh številkah posebno uspešno inserirajo. Inserati za te številke se sprejemajo do razstave vsak dan, med razstavo pa dnevno do 10. ure dopoldne.

—o—

m Redko slavnost petdesetletnice obhaja danes šefzdravnik požarne brambе in rešilnega oddelka, sanitetni konzulent g. Jožef Urbazcek starejši. 1. septembra leta 1872 je pristopil h tukajšnji požarni brambi kot redni član in je od tega časa neprenehoma aktivno sodeloval, nesebično v splošni blagor. Danes, v 52. letu svoje starosti, ga kinča bogat venec zaslug in blagih činov, kateri so javnosti sicer malo znani, se pa tembolj blišče, ako pomislimo, da je ta visoko spoštovani mož skozi petdeset let neumorno deloval za javni blagor. Mariborska požarna bramba ga je na svojem občenem zboru leta 1907 izvolila za častnega člana; razun tega je bil v prejšnji dobi večkrat odlikovan, tako za zasluge pri ranjenih leta 1878, potem za 25letno službovanje, za 40letno službovanje in leta 1915 od društva z zlatim prstanom in znamenjem rdečega križa z biseri in velikim drugim. On je bil ustanovitelj rešilnega društva leta 1908. Jublantu čestitamo in želimo, da bi še dolgo let deloval kakor dosedaj pri najboljšem zdravju v splošni blagor.

m Fantovščina. Prejeli smo: Fantovščino so se zadnji čas zopet epidemično razpasle. Pred nedavnim so na neki fantovščini na čast poslavljajočemu se samcu popili za 10.000 K vina. H koncu pa so se dobri prijatelji sprli in nazadnje še stekli na nekrivem bojišču alkohola. Mislimo, da ni razsodnega človeka, ki bi ne obsojal tega brezglavega razmetavanja denarja.

Za to pozdravljamo sklep rodoljubnega samca, ki se je odločil pred vstopom v sladki jarem darovati kot odkupnino za fantovščino primeren znesek za »Ljudsko knjižnico«. Upamo, da bodo ta za inteligenta častni sklep posnemali tudi vsi ostali ženin. K fantovščini pa še besedo: Mnenja smo, da je takšno razmetavanje denarja v današnjih dneh, bolj kot za »žrtev«, nečastno za one, ki se udeležujejo.

m Prepoved izvoza svinj se ne čuti na mariborskem trgu, pač pa na mariborskem kolodvoru, kjer stoje celi vlaki natovorjenih svinj, ki so jih razni izvozničarji hoteli še pred uveljavljenjem prepovedi spraviti čez mejo. Lastniki transportov so bajé odromali v Beograd, da si izposlujejo dovoljenje za izvoz, transporti pa čakajo na kolodvoru in razširjajo tak smrad, da potniki, ki pridejo z vlakom na postajo, zapirajo okna. Kakor nam pripoveduje prijatelj lista, so vozovi s svinjami že 7 dni na potu, seveda trdo plimbirani in živina je brez vode in hrane. Razumljivo je, da je že več svinj poginilo. Občinstvo se upravičeno zgraža nad tem početjem. Na trgu so cene tako visoke, da si navaden smrtnik ne more privoščiti svinjskega mesa, na kolodvoru pa svinje crkajo, mesto, da bi jih predali mestni klavnici, kjer bi prišle v dobro revnejšemu prebivalstvu.

m Mariborski kavarnarji so občutno zvišali vse cene. Pričakovali smo, da bodo temu primerno spopolnili tudi zalogo listov in revij in tako svojim gostom za drag denar tudi res kaj nudili, ker so si gotovo svesti, da občinstvo ne obiskuje kavarn samo radi kave in muzike. Toda naše pričakovanje zboljšanja je bilo na krivi poti. Naši kavarnarji so namreč nasprotno še skrčili število listov. Inozemskih revij sploh nimajo nikjer (inserati ne odgovarjajo resuici) k večjemu kake par mesece stare razcefrane in umazane modne liste in razne »Lustige« in »Hausblätter«, tuje liste imajo še samo avstrijske. Človeku se zdi, kot da je prišel v kako graško ali dunajsko kavarano. Doslej so še imeli vsaj češke »Narodni listy«, ki so gotovo eden najboljših politično informativnih listov. Sedaj tudi teh ni več dobiti, ker so se baje podražili. In mesto s tako malomestnimi kavarnami naj bo sedež velikega župana!

m Prihod srbskih kmetov v Maribor. Srbski kmetje, ki pridejo na poučno potovanje v Slovenijo, dosepejo v Maribor dne 12. sept. ob 9-40. Po sprejemu na kolodvoru si ogledajo Pokrajinsko obrtno razstavo. Ob 14. uri se vrši skupen obed v Grajski kleti. Ob 15-30. uri sledi ogled vinarske in sadjarske šole in ogled mesta. Dne 13. sept. ob 8-30. uri ogled vrtnarskega podjetja »Vrt«, ob 10. uri odhod na Falo, kjer se vrši na čast srbskim kmetom ljudska veselica. Ob 19. uri odhod v Maribor; ob 20. uri večerja in zabava v Narodnem domu. Dne 14. sept. odpotujejo srbski kmetje preko Spilja in Radgone v Ljutomer, od tod čez Slov. gorice v Ptuj ter se vrnejo dne 16. septembra v Beograd.

m Legitimacije za II. Ljubljanski velesemeni, katere omogočujejo posestnikom do polovične vožnje na železnih v Ljubljano in nazaj, se dobivajo pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Mariboru za ceno 40 Din.

m Društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev in upokojencev v Mariboru vabi vse svoje člane, ki nameravajo v bodoči sezoni posečati gledališče in žele znižanje, na razgovor dne 1. septembra ob 18. (6.) uri zvečer v dvorani okrognega sodišča št. 53 v I. nadstropju. Ravnateljstvo Narodnega gledališča je pripravljeno dati našemu društvu znižanja, ki pa so odvisna od števila priglasenih obiskovalcev. Potrebno in v interesu članov torej je, da se udeležijo razgovora v čim večjem številu.

m Mesto instruktora v rodbini, kjer bi mogel imeti za to stanovanje in hrano, išče dijak brez staršev, ki se mora iz lastnih sredstev študirati. Ponudbe naj se pošljejo na naše uredništvo.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Salonski orkester.

m Legitimacije za Ljubljanski velesemeni se dobe pri Trgovskem gremiju, kakor tudi v knjigarni V. Weigl v Mariboru, na kar se vsi gg. člani gremija tem potom opozarjajo.

Poslednja dirka kozakov. Kakor nam poročajo bo po naredbi vojskega ministrstva v nedeljo 3. septembra ob 4. uri popoldne poslednja dirka kubanskih kozakov v Mariboru. Spored je izredno zanimiv. Kozaki, ki so s svojimi vajami prekosili vse dosedanje jahače, bodo nastopili s posebnimi vajami na konjih. Vabijo se civilni jahači, da se udeležijo tekme s svojimi konji ter se obeta jahaču premagalcu 60.000 kron nagrade. Sodeluje vojaška godba. Vstopnina: sedeži 20.— Din. stojšče 10.— Din, dijaki 5.— Din. Vstopnice v predprodaji v trafiki v Gosposki ulici. Vojaki, invalidski in sirotinski dom imajo brezplačen vstop.

m Vdova s petimi neureshčenimi otroci prosi usmiljena srca nujno podpore, da zamore opremiti otroke za šolo. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpologo tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Sport.

: P. L. U. P. Vsi mariborski sportni klubi se opozarjajo, da se po svojih zastopnikih udeležijo prihodnje pododborove seje, ki se vrši v petek 1. septembra v klubovih prostorih Grajske kleti. Dnevni red: Jesenske prvenstvene tekme. — Tajnik.

Kultura in umetnost

x Badjura R. Jugoslovanske Alpe, 1. del Slovenija. Praktičen vodnik za zdravišča, letovišča, kopališča, prirodne znamenitosti, izlete in alpske ture. Založil Ig. pl. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Cena din. 110. Rdeča vezana knjiga ima 514 str. Ta slovenski »Baedeker« ima 74 slik, posnetih po najboljših slovenskih fotografij, 7 zemljevidov in sicer: pregledno karto Slovenije, načrt mesta Ljubljana, Gorenjo Savsko dolino, Julijske Alpe (osojna in prisojna stran), Savinske ali Kamniške Alpe ter Dolenjsko in Notranjsko, je urejen v obliki svetovnih vodnikov ter ima sledečo vsebino: A. Informativni del: Navodila k uporabi vodnika, promet, promet tujcev, turiztika, lov, občni pregled prirodnih lepote in znamenitosti v Sloveniji, pregled gora in alpskih tur, pregled planinskih zavetišč SPD, pregled pošt-nih voženj in avtomobilnih prog. B. Vodnik (topografični del) opisuje železniške proge in ceste v 19 smereh in kazalo. Pri vsakem kraju so navedeni: dohod, položaj, posebnosti kraja, zgodovinski podatki, okolica, statistika, promet, uradi, šole, zavodi, društva, trgovine, industrija, domača obrt, denarni zavodi, oskrba, cestni promet, kopališča, sprehodi, izleti in planinske ture. Podatki so vsi natančni, ker je pisec vodnika kraje in skoraj vse poti opisal na licu mesta z lastnim opazovanjem, mnogo podatkov pa je dobil tudi od raznih sotrudnikov. Knjiga vsebuje ogromno gradivo ter izpolnjuje veliko praznino v jugoslovanski literaturi. Knjiga je pisana v hrvaščini, za Slovence pa je še poseben tolmač manj razumljivih besed. Vodnik bode dobro služil vsem vrstam potnikov, ne samo turistom in alpinistom, nego tudi onim, ki obiskujejo letovišča, kopališča, zdravišča in ostale kraje, ter si s tem prihranijo popraševanje po raznih krajih, s čim se trati čas in denar. Veseli moramo torej biti, da smo dobili tako izbornega in povsem zanesljivega vodnika po Sloveniji, katerega najtopleje priporočamo. Badjura pa, ki se ni ustrašil dolgih potovanj za nabiranje mnogovrstnega gradiva, čestitamo na krasno uspelem in zelo potrebnem delu, ki bode gotovo zdatno vpospešilo naš tujski promet.

Delavska prosveta v Zedinjenih državah.

Z osnutkom sistema ljudskih šol so Združene države stvorile edinstveno narodno ustanovo, ki nima para v nobeni drugi državi na svetu. Ileg važnega vzgojnega dela, ki se vrši v šolskih sobah pa so stopile v akcijo v zadnjem času še razne forme prosvetnega dela med odraslimi.

Delavska prosveta je ena takih zasebnih akcij za prosvetljenje odraslih ljudi. Ta pouk pa se ne sme zamenjati z »university extension«, z večernimi šolami, občinskimi forumi, prosveto s strani delodajalcev in »industrijalni« tečaji. Delavska prosveta je pokret s strani delavcev samih in v tem diči ravno razlika od drugih sličnih akcij za prosveto odraslih. Zanimanje za to prosvetno akcijo je med odraslim delavskim svetom, tako med moškimi kakor tudi med ženskami zelo veliko in še vedno stalno narašča. Že doslej deluje v raznih mestih Zedinjenih držav nad trideset takih ustanov, ki pa imajo vsaka posebej tudi še veliko število podružnic po manjših mestih. Te ustanove so znane pod »trade union colleges«, »labor colleges«, »workers universities«, »workers classes«, »trade union educational departments« ali »labor educational committees«.

Delavska prosveta vzdržuje delavski denar, upravlja in vodi pa jo delavske organizacije. Često ustanovi ena sama unija »labor college« za

svoje člane, zbere potrebna denarna sredstva ter nadzoruje delovanje ustanove, kakor se to vrši na primer pri »International Ladies' Garment Workers' Union« ali, ali pa pri unijah kakor je »The United Labor Education Committee« v New Yorku, ali pa centralna delavska unija poedinih mest, kakor na pr. »The Trade Union College« v Bostonu. Doslej se je s sistemi prosvetljenja napravilo nešteto poskusov. Večina takih šol se nahaja dole pod upravo delavskih unij, toda obstajajo tudi še kooperativne šole ter take, kakor je na pr. »Raud School for Social Science«, ki je osnovana na strankarskih principih.

Glavni smoter teh šol je širiti prosveto med široke ljudske mase. Rezultati dosedanjih poskusov so pokazali, da si delavsko ljudstvo ne želi le take izobrazbe, ki mu je potrebna za temboljše opravljanje svojega dela in torej boljšega zaslužka, ampak tudi splošne izobrazbe. Drugi namen delavske prosvete je prožiti željnimi poedincem priliko izpopolnitve v družabni in meščanski naobrazbi. Obseg pouka je zelo različen. Te šole ne širijo le ekonomske in socialne znanosti, ampak tudi književnost, angleščino, matematiko, glasbo, psihologijo, telovadbo itd. Najpriljubljenejši tečaji v teh delavskih šolah pa so: ekonomski, zgodovinski, industrijski in politični.

Tretja naloga delavskih šol je vz-

gajati delavske voditelje strokovnih unij ter organizatorje. V take ustanove sprejemajo nadebudne mlade delavce z namenom da potom naobrazbe razvijejo svoje kvalitete za vodstvo in organiziranje. V takih tečajih so vključeni tudi predmeti, kakor na pr. delavski zakoni, delavske odškodnine, industrijalne uprave in proizvodnje unijski ali organizacijski problemi in govornišvo.

Naravno je seveda, da se metod poučevanja v ljudskih šolah ne more uporabljati za poučevanje oseb za delavske voditelje, oziroma za male skupine ljudi in popolno izobrazbo. Radi tega se ustanavlja male razrede s sistematičnim poukom, ki zahteva nekaj let in redno prisotnost ter čitanje velikega števila knjig. Ker odrasli ljudje nočejo sedeti mirno nekaj let ter poslušati učitelja, se je uvedlo Sokratov način pouka, namreč vprašanja in odgovore. Pouk se vrši navadno v delavskih dvoranah in klubih, kjer se ljudje počutijo bolj doma kakor pa v šoli. Vendar pa se v nekaterih mestih vrši pouk tudi v šolskih sobah, kjer je že atmosfera sama že bolj šolska.

Že takoj ob početku tega prosvetnega gibanja, posebno pa pozneje, ko je pričelo zavzemati vedno večje dimenzije, se je čutila potreba po osnovanju neke centralne agencije, ki bi koordinirala poizkuse za delavsko na-

obrazbo ter stavila novim ustanovam na razpolago izkušnje že obstoječih. Tako skupno delovanje je bilo utemeljeno na First National Conference of Workers Education, ki se je vršila v New Yorku 1. 1921. meseca maja. Na tem sestanku so se sešli vsi voditelji tega gibanja, voditelji delavskih organizacij, učitelji, profesorji in mnoge druge osebe zainteresirane za delavsko prosveto in ustanovili tako centralo, kateri so dali ime »Workers' Education Bureau of America«, kateri je stopil na čelo James H. Maurer, predsednik Pennsylvania State Federation of Labor, za tajnika pa je bil izvoljen Spencer Miller, predavatelj na Columbia University. Na tem sestanku je bila sestavljena tudi ustava ustanove. Namen ustanove je: »da zbira in širi informacije o prosvetnih prizadevanjih katerekoli skupne organizacije delavstva, da koordinira in pomaga v vsemi mogočimi sredstvi obstoječim prosvetnim šolam ter da skrbi za osnovanje še novih po vsem ozemlju Zedinjenih držav.«

Ves ta pokret delavske prosvete v Zedinjenih državah je star komaj kak 4 leta ter je takorekoč še v povojih, kljub temu pa napreduje z velikimi koraki ter bo nedvomno postal v kratkem eden najvažnejših delavskih pokretov v Zedinjenih državah ter važen činitelj v dviganju prosvetnega nivoja Amerike.

Kakor doma

se počuti človek na parnikih United States Lines med Bremenom, Cherbourgom in New Yorkom. Velike, zračne posamezne in družinske sobe z izvrstno kuhinjo in vsakim komfortom se Vam nudijo na teh parnikih ameriške vlade.

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8: Unter den Linden 1 1187
ZAGREB: Vlatko Končić, Mihanovičeva ulica
in vsi večji poštni uradi.

Mala oznanila

Suhe gobe, lipovo cvetje, brinjevo olje in poljske pridelke plača najbolje trdka Sirc-Rant, Kranj, telef. int. št. 9, in nudi po najnižjih cenah na debelo **sladkor, riž, olje, kavo** itd. Prosim za ponudbe gob z vzerci. 1498

Mala hiša z vrtom se proda. Nasipna ulica 41, Pobrežje 1534

Stanovanje v Mariboru, ob-
stojee 1. 3 sob, kuhinje in
kopalne sobe se zamenja proti
doplacilu za stanovanje z 4
sobami. Ponudbe na upravo
pod št. 1512. 1512 32

Iščem = sobo

v sredini mesta s se-
pariranim vhodom in
po možnosti s celo
oskrbo. Naslov pod
„Takoj“ na upravo
lista.

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

(Wiener Internationale Messe)

10. — 18. septembra 1922

Ugodna nakupna priložnost za vse stroke
4000 razstavljalcev iz tu- in inozemstva

Oddelek za sirovine in polfabrikate
STAVBENI VELESEJEM

Vsa pojasnila daje:

Wiener Messe A. G. Wien VII. Messepalast, kakor tudi častno
zastopstvo v Mariboru „Celeritas“, jugoslovensko transportno
društvo z omejeno zavezo.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(46)

Pa sta se zopet prepustila svojim mislim. Maud je znala narediti, da se je njen gugalnik pomikal naprej in nazaj ko se je gugala. Zdaj se je za korak približala, zdaj za korak oddalila. In ves čas ni genila očesa od Hobbyja.

Srce ji je bilo polno zmedenosti, odrekovanja in kopnenja.

Hobby je mežal in Maud je iznenada vprašala tik njega: »Frank, kako bi bilo, ko bi bila vzela tebe?«

Hobby je odprl oči in bil takoj ves predrmljen. Maudino vprašanje in zvok imena, s katerim ga že sta ni ogovoril nikdo več, sta ga ustrašila. Prestrašil se je, zakaj Maudin obraz je bil čisto blizu, pa je bila vendar še pred enim trenotkom dva koraka od njega. Njene mehke ročice so počivale na slonilu njegovega stola.

»Kako bi mogel vedeti?« je odvrnil negotovo in je poskusil lahno se nasmehniti.

Maudine oči so bile tik pred njim. Zlat sij je blestel toplo in proseče iz njih globine. Obličje ji je belelo zpod temnih las blede in ozko, nekam otožno.

»Zakaj se nisem omožila s teboj, Frank?«

Hobby je sopil. »Ker ti je Mac bolj ugajal,« je vejal čez čas.

Maud je prikimala. »Ali bi midva bila srečna, Frank?«

Hobby je bil čim dlje, tem huje zmeden, zlasti ker se ni mogel zgeniti, ne da bi se Maud približal preveč na tesno.

»Kdo ve, Maud?« Hobby se je smehljat.

»Ali si me prej resnično ljubil, Frank, ali si se le filmil?« je šepnila Maud.

»Sem, resnično!«

»Pa bi bil z menoj srečen, Frank, kaj?«

»Mislim, da bi bil.«

Maud je prikimala in nje svilene obrvi so se sanjavo zategnile kvišku. »Da bi bil?« je šepnila, še tiše, polna sreče in bolesti.

Hobby ni mogel strpeti v tem položaju še kaj časa. Odhod je Maud le prišlo na misel, da naj se dotika teli nekdajnosti? Hotel ji je reči, da je vse to nezmislno, hotel je pomenek zasukati. Toda, glej hudimana, Maud mu je bila zmerom po godu in svojčas so bili zani hudi dnevi...

»In zdaj sva si dobra prijatelja, Maud, kaj ne?« je vprašal s tako nedolžnim, vsakdanjim glasom, kot je ta hip le mogel.

Maud je prikimala, komaj je bilo opaziti. Gledala ga je še zmerom in tako sta sedela eno, dve sekundi in sta si zrla v oči. Nenadoma se je zgodilo! Nekoliko se je zgenil, ker ni mogel biti še nadalje miren — in, kako je že bilo? — njuna ustna so se strnila sama.

Maud se je izmeknila. Kriknila je na kratko, pridušeno, se dvignila, nekaj časa obstala negibna in izginila v tmini. Škrpnile so duri.

Hobby se je počasi izhomotal iz pletenca ter je zrl z izbeganim, neprisenim usmevom v tmino; na ustnih je še čutil, voljno in toplo, Maudina usta, lehti pa so pretile, da mu od utrujenosti odpadejo.

Potem se je osvestil. Mahoma je zopet čul švistanje joče planje morja in v dalji žvenklajoč vlak. Brez misli je izvadil uro in se odpravil skozi temne sobe doli na vrt.

»Nikoli več!« je pomislil. »Stop my boy! Maud se ne pokažem tako kmalu.«

Snel je klobuk s kljuko, si s trepetajočimi rokami prižgal svačico ter ostavil hišo, še zmerom razigran, osrečen, zmeden.

»Ali zlodja, kako je le bilo?« je zmišljeval in se ustavljal.

(Dalje prihodnjic.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Zobozdravnik dr. F. Kartin,
Maribor, Slovenska ulica 9,
zopet ordinira. 1526 2-2

Sprejme se več gospodov na
hrano. Samostanska ulica 13.
1537 2-1

Odda se soba s hrano in po-
rabo glasovirja. Naslov pove
uprava. 1532

Šivalne stroje in dvokolesa
popravlja antodelavnica Josip
Jug. Maribor, Trnaska cesta
št. 16. 1535 2-1

Starinsko pohištvo, porcelan
in krasna velurna preproga se
proda. Kje pove uprava. 1505

Iščem sobo za pisarno v bli-
žini kolodvora. Pismono po-
sreduje 7. septembra t. l.
na Javanovič Boži, Krokova
ulica št. 8. 1525 3-2

Dvonedstropno trgovsko
hišo na Koroški cesti 39 št.
za 300.000 Din. proda. Barle-
ti. 1519 3-3

Lepo manjše posetje, ne-
daleč od Maribora v bližini
železniške postaje, gospodarske
poslopje s 6 sobami, vodovod,
gospodarskimi poslopji,
renovirano, fundus instrukcij,
večji del letenji pridelok. Po-
nudba na upravo »Tabora«
pod št. 1511. 1511 3-3

Prodaja slame.

Dne 2. septembra t. l. (v soboto) ob 15. uri popoldne
vršila se bo v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 57, pri
skladščih g. Andreja Oseti) javna dražba in prodaja treh vagov
nov (okroglo 12.274 kg) slame.

Dražbeni pogoji se bodo pred dražbo razglasili.
Kupci so vabljeni.

Maribor, 29. avgusta 1922.

1536 Dr. Jos. Barle, kr. notar.

eno, slamo, drva, premog, žito,
krompir, sadje in druge delovne
pridelke kupuje in prodaja ANDREJ
OSET, Maribor, Aleksandrova cesta
št. 57. Telefon št. 88. 1328